

INGELICHT

Informatiemagazine voor de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst
Maart 2005 - Nr 2

Defensie

Samenwerking met
CIOT verloopt uitstekend

colofon

INGELICHT wordt uitgeven onder verantwoordelijkheid van de directeur Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD).

Eindredactie:

M.A.M. Bemelmans-Oonincx

Redactie:

Wim Bartelds

Redactieadres:

MIVD/Bureau Communicatie

Postbus 20701

2500 ES Den Haag

E-mailadres:

M.Bemelmans-Oonincx@co.dnet.

mindef.nl

Fotografie: MIVD

Vormgeving: Theo Olsthoorn en

Kommer de Heer

Druk en lithografie:

UnitedGraphics

Oplage: 1.000 expl.

Deadlines INGELICHT

Mocht u de redactie van informatie willen voorzien, denk dan even aan de volgende data:

Inleveren	Verschijnings kopij	Verschijnings datum
13 april		6 mei

De redactie behoudt zich het recht voor om bijdragen - waaronder ingezonden brieven - niet, gedeeltelijk of gewijzigd te plaatsen. Aan de inhoud van dit blad kunnen geen rechten worden ontleend.

Omslag: Samenwerking CIOT.

Foto: Hennie Keeris

INHOUDSOPGAVE

4 Samenwerking met CIOT succesvol

6 Loopbaanvelden I&V

9 'Schotels? Die kunnen jullie hier gerust neerzetten'

10 Speerpunten MIVD

12 Directeur MIVD bezoekt zusterdienst Servië en Montenegro

Foto: AIVD

Drs Jeroen Sikkel (54) wordt met ingang van 1 december a.s. plaatsvervangend directeur van de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD). Hij volgt commandeur Koen Hermsen op die met functioneel leeftijdsontslag gaat.

Sikkel is momenteel directeur Beveiliging bij

13 Rubriek Veiligheidszaken

14 Afscheid Peter Kooijmans

15 Reorganisatie: Op naar de toekomst

17 Reorganisatie: Afdeling Plannen en Financieel Beheer

19 'U krijgt een ticketnummer'

20 AVI-geschiedenis

22 De nieuwe medewerker

23 BAO: 'De olie in de machine'

24 Affuit Bernhard naar Het Loo

NIEUWE PLAATSVERVANGEND DIRECTEUR MIVD

de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD). De benoeming van Jeroen Sikkel past in het kabinetsbeleid om meer samenwerking en uitwisseling van expertise tussen de inlichtingendiensten te bewerkstelligen. Sikkel begint op 1 juli aan een inwerkperiode.●

Vriendelijkheid kost geen geld

Met ons allen werken we aan het verbeteren van de kwaliteit van de MIVD. Vanzelfsprekend? Ja. Doen we dat op een loyale en deskundige wijze? Ja. Doen we dat met elkaar? Ook hier is het antwoord bevestigend. Maar doen we dat met elkaar op een manier die van onderlinge waardering en respect getuigt? Vaak wel, maar niet vaak genoeg.

Elke organisatie heeft zijn eigen kenmerken. Organisaties van enige omvang hebben ook vaak standaard-problemen die door de omvang veroorzaakt worden. Wij hebben met ruim 750 medewerkers voldoende omvang om dat soort problemen te hebben. De veelheid aan bureaus, teams en taakgebieden van de MIVD versterkt die problemen: veel eilanden en wat te weinig bruggen. Zo'n situatie brengt soms met zich mee dat er te weinig begrip is voor anderen met taken die nogal afwijken van de eigen taken. Dat is ook binnen onze organisatie merkbaar. Mensen zijn soms wat minder vriendelijk dan ze zouden moeten zijn.

Je kunt denken: dat valt wel mee. Je kunt ook denken: kleine dagelijkse onhebbelijkheden hebben op langere termijn een behoorlijke impact. Immers, ze raken ingesleten in het gedrag van de één en worden daarmee structureel geworteld in het verwachtingspatroon van de ander.

Anders gezegd: dagelijkse vriendelijkheid kun je vergelijken met wat extra smeerolie. Op sommige momenten moet de organisatie net even wat harder lopen. En op zulke momenten moet de boel niet gaan knarsen. Juist dan moet je met grote souplesse dóórgaan. Dagelijkse vriendelijkheid is één van de elementen die daaraan bijdragen.

Laat ik het aan de hand van een enkel voorbeeld wat concreter maken. Iedere gebruiker van ondersteunende diensten vindt het eigen werkbelang heel wezenlijk. Iedere gebruiker van een PC die op het MIVD-netwerk is aangesloten, baalt als het apparaat een storing vertoont. De gebruiker meldt zich

bij de Helpdesk en vraagt om hulp. En bij de Helpdesk hebben ze het druk. Er zijn binnen de MIVD honderden computers in gebruik. Hierbij kunnen zich allerlei soorten problemen voordoen. En dan krijgt de om hulp vragende gebruiker wel eens te horen dat zijn of haar probleem is genoteerd, maar dat er niet meteen een oplossing komt vanwege de grote drukte.

Bij sommige gebruikers leidt dat tot woede-uitbarstingen, explosies van onbetamelijke die echt niet kunnen. Soortgelijke situaties doen zich ook wel eens voor bij het Bureau Algemene Ondersteuning, wanneer een bepaald type batterij of een dienstauto niet snel genoeg voorhanden is. Opeens regent het dan onaardigheden. Dat is onnodig en ongewenst. Gelukkig zijn zulke voorbeelden schaars, maar de essentie moge duidelijk zijn. Met wie je ook te maken hebt, toon een beetje begrip voor de taken en verantwoordelijkheden van de ander. Je

komt er zoveel verder mee. En zoals gezegd: uiteindelijk helpt dat de productiviteit van de organisatie als geheel. Vriendelijkheid kost geen geld.●

B. Dedden
Generaal-majoor

I N M E M O R I A M

Op 4 november 2004 is overleden mevrouw Sandra R.C. Dhaniram-singh -Nandpersad. Sandra was werkzaam als medewerker Financieel Beheer bij de Afdeling Plannen en Financieel Beheer. Sandra was een gedreven en gewaardeerd medewerkster bij wie in september een ernstige ziekte was geconstateerd. Ze is 42 jaar geworden. Zij laat haar man Ruud en vier kinderen na.

Op 16 januari is mevrouw Bonnie Green als gevolg van een ernstige ziekte overleden. Bonnie was medewerkster van de Sectie Luchtfotografie van de afdeling Contra-Inlichtingen en Veiligheid en een gewaardeerd lid van de Bedrijfsbuitendienst. Velen zullen haar herinneren als iemand die zich altijd bescheiden en positief opstelde.

Bonnie is 53 jaar geworden. Ze laat haar vriend Rob na.●

Ruim 30 miljoen

In mei 2004 werd een samenwerkingsovereenkomst getekend tussen de MIVD en het Centraal Informatiepunt voor Onderzoek aan Telecommunicatie (CIOT), een onderdeel van Justitie. Met deze samenwerking kan de MIVD op een verantwoorde wijze telecomgegevens opvragen die nodig zijn voor bepaalde onderzoeken. De samenwerking loopt nu driekwart jaar. Maar hoe werkt het CIOT eigenlijk?

Stel, je werkt bij de MIVD, of bij de KLPD, of bij de Sociale Recherche, of bij een regionaal politiekorps, of bij de FIOD, en je wilt in het kader van een onderzoek iets weten over een bepaald telefoonnummer. Van wie is dat nummer, en hoe vaak is er door dat nummer gebeld, en met wie? Of welk adres hoort er bij dat nummer? Uiteenlopende opsporingsinstanties kunnen zulke vragen hebben. En uiteenlopende instanties hebben vaak zulke informatie, die ze aan elkaar zouden kunnen verstrekken. Vooral echter is zulke informatie aanwezig bij telecom-providers. Maar uit privacy-overwegingen gaat het niet aan, allerlei databanken maar met elkaar te koppelen. Hoe kun je dan in het belang van een onderzoek telecomgegevens krijgen die je nodig hebt, zonder dat de privacy van de Nederlandse telefoongebruiker geschaad wordt via gekoppelde databanken? Daarvoor is er het CIOT.

“Het CIOT is opgestart in de periode 1996-1999, en in mei 2002 in productie gegaan,” vertelt CIOT-directeur Sjaak Bijman. “Er bleken in de opsporingspraktijk tal van hobbels te zijn die telecom-onderzoek nogal bemoeilijkten, niet alleen vanwege de privacy-bescherming, maar ook vanwege organisatie, werklast bij instanties, kosten, beveiliging en zo nog het één en ander. Zo waren en zijn er relatief veel aanbieders van telecomgegevens, was er een ongeremde groei in het gebruik van opsporingsmiddelen, en was het vorderen van gegevens bij providers een kwestie van hoge kosten.” Tevens was er onduidelijkheid over de vraag wie en met welke procedures telecomgegevens mocht opvragen, was er geen helder zicht op het gebruik van de verkregen gegevens, en was de werklast bij politie, Openbaar Ministerie en bedrijfsleven veelal te hoog voor een adequate afhandeling van de informatieverzoeken.

Bijman: “Er zijn ruim 40 aanvragers van gegevens, variërend van politieregio's tot units van de Nationale Recherche, van de MIVD tot de Rijksrecherche en van het Landelijk Parket tot de FIOD.

En er zijn enige tientallen providers, variërend van KPN tot Vodafone, van Tele2 tot T-Mobile en van Telfort tot Debitel.” Dus: wat te doen om een link te maken tussen de aanvragers en de aanbieders, zonder schade aan de privacy, maar mét adequate verstrekking van opsporingsgegevens? “Een belangrijke rol in de totstandkoming van goede werkprocessen speelde de Commissie van Advies CIOT, bestaande uit vertegenwoordigers van de bevoegde autoriteiten, aanvragers en aanbieders, Justitie, BZK en Economische Zaken, ondersteund door expertise van het CIOT zelf.”

Essentieel is een goed evenwicht tussen een aantal factoren in het CIOT-werkproces. Er is het bevragen van zogeheten identificerende gegevens (i.e. de informatie die daadwerkelijk wordt opgevraagd), er is de noodzaak te voldoen aan wettelijke regels, er zijn autorisaties en machtigingen (wie mag bevragen, wie is gemachtigd?) nodig, er moet een goede inzichtelijke rapportage zijn over

telefoonnummers

het gebruik van het CIOT-systeem, en de ontwikkelingsmogelijkheden van het systeem, inclusief het beheer en de beveiliging, moeten goed in elkaar zitten.

Black Box

Voortvloeiend uit de wensen van betrokkenen, de mogelijkheden van de wet en de ter beschikking staande expertise, ontwikkelde het CIOT in samenwerking met de aanvragers en aanbieders een unieke dienst voor het inlichtingen- en opsporingsproces, die vanaf 2002 volop begon te functioneren. Bij elke telecom-aanbieder die meedoet, staat een zogeheten *black box* waarin de provider de gevraagde gegevens doet. “Overigens is deelname van providers pas sinds september 2004 wettelijk verplicht; en was daarvoor het resultaat van goede uitleg en onderhandelingen,” zegt Bijman. “Bij elke aanvrager staat een *client*, waaruit de aanvrager de identificerende gegevens haalt.”

De aanbieders verstrekken kale identificerende

gegevens, de aanvragers moeten in hun verzoeken aangeven wie de bevoegde autoriteit is achter de aanvraag, wat het kenmerk van het onderzoek is, wat de rechtsgrondslag van het onderzoek is, en wat de identiteit van de aanvrager is.

De CIOT-directeur: “Tussen de *black boxes* van aanbieders en de *clients* bij de aanvragers zit de CIOT-Server, die inzichtelijk maakt wie wat vraagt, en wie wat van wie krijgt. De vragen en antwoorden zelf zijn niet zichtbaar bij het CIOT. Deze gedeeltelijke inzichtelijkheid, die de andere partijen niet krijgen, is nodig voor toetsing van rechtmatigheid achteraf.”

Een zogeheten transactie, dat wil zeggen het activeren van een vraag en het ontvangen van een antwoord, duurt ongeveer acht seconden. Alle gegevens van de providers worden eens per etmaal vernieuwd. Via het CIOT-systeem zijn ruim dertig miljoen telefoonnummers benaderbaar. Per aanvragende instantie zijn er maximaal vijftien specifieke functionarissen die bevoegd zijn tot het doen van aanvragen.

Vorig jaar mei werd de samenwerkingsovereenkomst tussen de MIVD en de CIOT getekend. Rechts Sjaak Bijman

Of Bijman trots is op ‘zijn’ product? “Het is niet ‘mijn’ product, we werken hier met minder dan tien mensen, en het is óns product en is alleen mogelijk gemaakt door een goede samenwerking tussen aanvragers, aanbieders en CIOT. Maar trots ben ik wel. We hebben hier een hoop werk verzet, en we hebben een kwalitatief hoogwaardig product neergezet. Het werkt niet alleen; het werkt prima!” Overigens heeft het CIOT nog allerlei ambities. Bijman: “We kunnen méér. Identificerende gegevens kun je ook vinden bij internetproviders, of bijvoorbeeld bij banken. We zijn nog allerlei mogelijkheden aan het onderzoeken.”

Tevredenheid is er ook bij de directeur MIVD, generaal-majoor Bert Dedden. “Het CIOT-systeem is een uniek hulpmiddel, het is goed ingebed in de wettelijke structuur, de techniek is prima, het werkt uitstekend. We zijn er heel tevreden mee.” ●

Integraal beheer Functiegebied Inlichtingen en Veiligheid

Tot 16 jaar geleden bestond het metier Inlichtingen hoofdzakelijk uit het bewaken van het (ene) 'vijandbeeld'. Alles was nagenoeg bekend. Sinds die tijd echter is het een pauze opbouwen, in stand houden en bewaken van steeds weer nieuwe 'vijandbeelden'. Ook het begrip Militaire Veiligheid heeft een wat andere betekenis gekregen. Al deze veranderingen vereisen een versterking van de Inlichtingen en Veiligheid (I&V) capaciteit. Oneindige personeelsuitbreidingen staan op gespannen voet met een alsmaar krimpende krijgsmacht.

Door Majoor Corné Govaarts

Tijd om het beheer van de Inlichtingen en Veiligheid functie- en personeelsbestanden bij de Koninklijke Landmacht onder de loop te nemen en te zien wat er kan verbeteren. Het Personeelscommando beschikt daarom sinds medio 2004 over een monitor en functietoewijzer en loopbaanbegeleider die uitsluitend belast zijn met het functiegebied Inlichtingen en Veiligheid. Wanneer loopbaanvelden vooraf gedefinieerd zijn en er binnen die loopbaanvelden van functie gewisseld kan worden, komt dit ten goede aan de organisatie en aan de functionarissen die binnen het vakgebied Inlichtingen en Veiligheid willen werken. Momenteel wordt er gewerkt aan de detailinvulling van die loopbaanvelden. Wanneer het wisselen van functies zorgvuldig georkestreerd wordt, kan er veel verbeteren:

- Het versterkt de kwetsbare personeelsopbouw, de vijver van geschikte kandidaten van met name bijzondere en unieke expertises wordt vergroot.
- Het vergroot de loopbaanmogelijkheden, waardoor het functiegebied nog aantrekkelijker wordt.
- Het verbreedt de ervaringsopbouw.
- Het verhoogt het rendement van vaak langdurige, dure en specialistische cursussen.
- Het biedt personeel nieuwe prikkels bij functiewisseling.

De periode van twintig-jaar-op-dezelfde-locatie-en-functie, hebben we gelukkig achter ons gelaten.

Naast functiewisselingen binnen het functiegebied I&V bestaan tot op zekere hoogte ook mogelijkheden om afwisselend binnen het eigen wapen of dienstvak en het functiegebied I&V geplaatst te worden. Dergelijke uitwisseling voorkomt een verstarring van het I&V werkveld en personeel kan bovendien breder ingezet worden.

Stafofficier Monitoring & Toewijzing

Functiegebied Inlichtingen en Veiligheid

Majoor C.M.M. Govaarts

KL-Mail: Govaarts, CMM PersCo/ILM/M&T I&V

Telefoon MDTN: *06-546-65324

Fax MDTN: *06 546 65991

Telefoon PTT: 070 3165324

Loopbaanbegeleider

Functiegebied Inlichtingen en Veiligheid

Kapitein T.H.M. Kok

KL-Mail: Kok, THM Persco AFD/ILM

Telefoon MDTN: *06-546-69043

Fax MDTN: *06 546 65991

Telefoon PTT: 070 3169043

Welke disciplines zijn er binnen het functiegebied I&V?

Door een gedegen analyse van de verschillende disciplines binnen het functiegebied I&V kun je beter bepalen welke functies en welke functionarissen goed kunnen worden uitgewisseld. Tot nu toe was daar niet echt behoefte aan. Sterker nog, er bestond een al dan niet gezonde rivaliteit tussen bloedbroeders op de verschillende niveaus. Dit kunnen we ons niet langer permitteren. Naast een verbreding van de ervaringsopbouw door de nodige functiewisselingen binnen één discipline zal de bereidheid toenemen om informatie aan elkaar beschikbaar te stellen. Immers als “onbekend maakt onbemind” geldt, dan geldt “bekend maakt bemind” eveneens.

Om welke disciplines gaat het nu eigenlijk, welke onderverdeling hebben wij kunnen maken? Dat zijn Aansturing, Analyse, Imagery Intelligence (IMINT), Verbindingsinlichtingen/EOV, Contra- Inlichtingen en Veiligheid (CIV) en Human Intelligence (HUMINT). Dit is een zeer grove indeling. Per discipline moeten nog details worden uitgewerkt, waardoor een beter inzicht tot op het functieniveau ontstaat. Dit kan echter pas afgerond worden wanneer de lopende reorganisaties geïmplementeerd zijn, dan pas is exact bekend welke functies en hoeveel er waar in de organisatie te identificeren zijn.

Naast deze verdeling bestaat er nog een aantal categorieën waarover we in dit artikel niet verder uitweiden, maar die wel aandacht krijgen wanneer de loopbaanvelden gedefinieerd zijn. Te denken valt aan de categorie van de gebrevetteerde officier, de NBC categorie en de internationaal georiënteerde *intelligence* functies.

Aansturing

Binnen het functiegebied I&V zijn functies opgenomen die ervoor zorgen dat een goed inlichtingenproces adequaat ingericht is en in stand gehouden wordt. Hiertoe zijn onder meer lijnmanagers en beleidsfunctionarissen op alle niveaus nodig. Uitgerekend deze categorie leent zich er bij uitstek voor afwisselend binnen het eigen wapen of dienstvak en binnen het functiegebied I&V te opereren.

Analyse

Analyse vindt plaats op tactisch, operationeel, strategisch en politiek niveau. Daarnaast heb je een verdeling van analysefuncties gekoppeld aan de discipline of het werkerrein. De samenhang is in onderstaande matrix aan te geven.

Analyse matrix					
Politiek					
Strategisch					
Operationeel					
Tactisch					
	All source	VI/EOV	IMINT	CIV	HUMINT

Binnen de matrix zijn alle eenheden die zich bezighouden met het analyseren van inlichtingen te positioneren. Van belang is vast te stellen dat er een samenhang is én dat de grenzen tussen de verschillende niveaus niet altijd even helder zijn. Analysemethodieken zijn vaak identiek. Wel bestaat

er onderscheid tussen analyse op inhoud en analyse op de metagegevens van de bron. Analyse vindt plaats door de analist bij de Team Inlichtingen Cel (TIC) in uitzendgebieden via de gevechtinlichtingen van de verschillende secties S2 (inlichtingen op bataljonsniveau) en G2 (inlichtingen op brigade-niveau) tot aan de politiek-strategisch analist van de Afdeling Analyse Rapportage van de MIVD. Ondanks het niveauverschil heeft een goede relatie tussen bijvoorbeeld een TIC en de Nationale Inlichtingen Cel (NIC) een wederzijdse toegevoegde waarde. Hoe meer kennis er is over een ander vlak in de matrix, des te groter is de kwaliteitsimpuls van het uiteindelijke product. De matrix is bewust niet gevuld, zodat ieder voor zichzelf kan nagaan wat zijn of haar ervaringsopbouw is en wat de mogelijkheden tot verruiming van kennis en ervaring kan zijn.

VI/EOV

Sinds 2003 bestaan interceptieteams uit personeel van 102 EOV Compagnie en de Afdeling Verbindingsinlichtingen van de MIVD. Deze aanpak is beter vol te houden en levert bovendien, door inzet van een bredere deskundigheid, een hoger rendement op. Om het VI /EOV proces te ondersteunen zijn er de verschillende functies bij het Materieel Logistiek Commando (MatLogCo), het Headquarters High Readiness Force (HRF HQ) in Munster en op de Defensiestaf geformaliseerd. Daarnaast zijn er nog instructiefuncties op de SMID.

IMINT

Voor de beeldvorming is de term IMINT, Imagery Intelligence, als overkoepelende term gebruikt voor alles wat te maken heeft met beeldinterpretatie en -analyse in de breedste zin. Dit proces start al in het voorterrein waar iemand zich bezighoudt met een kaartstudie. Het werk van terreinanalisten bij het ISTAR (Intelligence, Surveillance, Target Acquisition and Reconnaissance) Bataljon sluit wellicht aan op de werkzaamheden van de terreinanalisten van de HRF HQ in Munster. De functies militaire geografie op de diverse niveaus binnen de Dienst Geografie van de landmacht hebben ook raakvlakken. Momenteel werken we aan het volledig inzichtbaar maken van alle IMINT functies en de daaraan gerelateerde raakvlakken.

CIV

Momenteel werken veel militairen van de landmacht langdurig binnen de veldorganisatie van de Afdeling Contra-Inlichtingen en Veiligheid van de MIVD. Dit komt in hoge mate tegemoet aan de vereiste continuïteit, maar van ‘verbreding’ is dan helaas veelal geen sprake.

HUMINT

Dit is een bijzondere expertise. Er zijn verschillende soorten HUMINT te definiëren. Binnen de landmacht spreekt men van open HUMINT. Dan gaat het om verzamelen van informatie door militairen van de landmacht die op open wijze, in uniform, te werk gaan. Op het tactisch-operationele niveau is de capaciteit hiervan te gering. Om tegemoet te komen aan die behoefte is de ‘HUMINT neventaker’ geïntroduceerd. Dit is een aanpak vergelijkbaar met die van de Bedrijfs hulpverlening. Iedere militair kan zich opgeven om een opleiding te volgen om naast zijn reguliere functie bij uitzendingen ingezet te worden als HUMINT functionaris.

Beheer

De meeste I&V functies zijn dusdanig voor de hand liggend dat er geen discussie is over wie het beheer hierover voert. Er zijn echter ook I&V functies die enigszins 'verstoppt' zijn. Een afbakening is in de onderstaande figuur weergegeven. Vooral de plaatsing van goed en ervaren I&V personeel buiten de Koninklijke Landmacht is belangrijk. Een KL'er bij een paarse organisatie, een ander krijgsmachtdeel of op internationale functies geldt als een ambassadeur voor de landmacht.

De monitor en functietoewijzer en loopbaanbegeleider beheren echter niet alle I&V gerelateerde functies binnen de landmacht. Dit personeel geniet wel warme belangstelling want zij vormen de kweekvijver voor het bovengeschetste functiegebied. Hiertoe behoren onder meer personeel van het Korps Commandotroepen, de Brigade Verkenningeen-

Functies in beheer bij de monitor en functietoewijzer en loopbaanbegeleider I&V

Koninklijke Luchtmacht	Ground Liaison Officers op de vliegbases
Koninklijke Marine	Centrum voor Onderzoek en Data Analyse
Internationaal	NATO intell functies
Paars	MIVD, SMID, Defensie Wapenbeheersing Organisatie en Integrale Veiligheidszorg
Koninklijke Landmacht	103 ISTAR, G2 High Readiness Forces HQ in Munster, G2 Commando Landstrijdkrachten en de Sectie S2 op Brigade niveau

heden, personeel dat eerder gefunctioneerd heeft binnen het functie gebied I&V, personeel dat werkt bij de sectie S2 op bataljonsniveau, personeel met inlichtingenervaring tijdens uitzendingen en personeel dat zich bezighoudt of heeft gehouden met HUMINT als neventaak.

Een verbeterd beheer van de I&V functies genereert een sterke kwaliteitsimpuls. Vooralsnog werken lijnmanagers slechts schoorvoetend mee aan uitwisseling van personeel. Immers niemand laat eigen goudhaantjes graag gaan zonder zicht op nieuwe goudhaantjes. De lijnmanager moet kansen benutten (in zijn ogen 'risico's durven nemen') om de mobiliteit te bevorderen door, zij het tijdelijk, afscheid te nemen van zijn oude getrouwe medewerkers.●

Inlichtingen en Veiligheid:

- Neemt alsmar in belang toe
  - Binnen en buiten Defensie
  - Binnen en buiten Nederland
  - Geldt absoluut niet langer als een 'parkeerfunctie'
  - Is hoogst operationeel en kent zeer aantrekkelijke loopbaanvelden
  - Is bij elke missie essentieel voor een goed verloop
  - Over de inzet van inlichtingen bij missies bestaat nooit twijfel
- Daar moeten we op voorbereid zijn!

De Nationale Sigint Organisatie (NSO) blijft in het nieuws. Over een paar maanden is de aankoop van grond gerealiseerd, zijn bestellingen voor materieel onderweg, en wordt de NSO een stuk zichtbaarder. Weliswaar zijn er nog steeds twee mogelijke locaties (Zoutkamp en Burum), maar in principe gaan we er van uit dat de uitbreiding van de satelliet-interceptiecapaciteit in Burum (gemeente Kollumerland) komt. En daarmee werd het tijd om de bevolking van Kollumerland te informeren over wat er mogelijk komen gaat.

‘SCHOTELS? DIE KUNNEN JULLIE HIER GERUST NEERZETTEN’

After all, specifieke technische oplossingen en de analyse van de interceptie zijn weliswaar geheim, maar de bouw van de schotels, het waarom van satellietinterceptie en de vraag naar de keuze voor Burum zijn zaken die je best kunt uitleggen. Transparantie helpt hierbij om begrip voor inlichtingenactiviteiten te kweken, en dat is wat er onlangs gebeurde in het gemeentehuis van Kollumerland.

Maandagavond 7 februari was het druk in het gemeentehuis van Kollumerland. Ruim honderd inwoners van deze over meerdere dorpen verspreide gemeente hadden zich verzameld om van burgemeester Bilker en van NSO-projectleider kolonel Van Nassau te vernemen wat Defensie precies van plan is in en nabij het landelijke Burum. Ook een klein aantal journalisten had belangstelling, maar moest buiten blijven: de journalisten werden achteraf door Van Nassau te woord gestaan. Het gemeentebestuur had er voor gekozen, de informatiebijeenkomst een besloten karakter te geven, ten einde de dorpingen het gevoel te geven zich ‘in vrijheid’ te kunnen uiten.

Geslaagde avond

Na een korte inleiding door burgemeester B. Bilker en een toelichting op de procedures door wethouder T. Hogendorp (‘de plannen van Defensie passen in het bestemmingsplan’), nam NSO-projectleider Van Nassau het woord. De kolonel schetste onder meer de achtergronden voor het project NSO, van de wens tot uitbreiding van de Nederlandse interceptie-capaciteit tot het gezamenlijk opereren van AIVD en MIVD. De uitbreiding van de capaciteit, en dus de bouw van een aantal nieuwe satelliet-schotels, is noodzakelijk om bij te dragen aan onder meer terrorismebestrijding. Van Nassau liet zien waar de bouw van de schotels beoogd is, vertelde iets over AIVD en MIVD, en schetste het tijdpad van de ontwikkeling van de NSO.

Onbegrip viel de kolonel eigenlijk niet ten deel. De zaal luisterde in een

ontspannen atmosfeer naar de uitleg, er werden grappen gemaakt, er waren geen nadrukkelijke tegengeluiden. De informatie-avond is zonder meer geslaagd te noemen. Het initiatief om ter plaatse aan de bevolking nou eens te komen uitleggen wat de NSO is en wat de bedoeling is dat er in Burum gebeurt, werd allereerst gewaardeerd. Zelfs brachten diverse bewoners de suggestie naar voren dat ‘de mensen van Zoutkamp het misschien niet durven’, maar dat Defensie er dan ook heel verstandig aan deed, naar Burum te komen.

Veiligheid

Daarmee refereerden de bewoners aan het thema *veiligheid* ten aanzien van het te bouwen schotelpark. Een bezwaar dat eerder door omwonenden van het satellietstation in het Groningse Burum werd geopperd en dat door de Raad State was gehonoreerd, was juist dat thema. De Raad van State vond dat Defensie onvoldoende duidelijk had gemaakt waarom het risico van een terroristische aanslag in Zoutkamp gering zou zijn, en vernietigde het bestemmingsplan. Mede naar aanleiding hiervan is een hernieuwd onderzoek uitgevoerd naar de externe veiligheid voor een grondstation voor satellietinterceptie. Het onderzoek toonde aan dat terrorismedreiging onwaarschijnlijk is. De dorpingen waren het met kolonel Van Nassau eens dat een terrorisme-risico wel heel klein zou zijn. De praktijk laat (helaas) zien dat terroristen symbolische doelen zoeken (gebouwen met een hoge symboolwaarde, personen met landelijke bekendheid) en zo veel mogelijk slachtoffers (*soft targets*) willen maken. En een verzameling schotels op het platteland is toch iets heel anders. Bovendien is er adequate bewaking. De Kollumerlanders vonden het best. “Die schotels kunnen jullie hier gerust neerzetten!” was de strekking van de reactie die tal van dorpingen gaven.●

SPEERPUN niet vrijblijvend!

Onder het motto *Als MIVD team naar de toekomst* heeft het directiebestuur van de MIVD ook voor dit jaar enkele speerpunten vastgesteld. Speerpunten zijn zaken die onze speciale aandacht, nadruk en inzet vragen. De speerpunten zijn niet zomaar uit de lucht komen vallen en zijn ook niet vrijblijvend. Ook de top rapportage van Defensie maakt melding van de ambities van de MIVD.

De speerpunten worden uitgewerkt in concrete plannen. Hierover kunt u de in de komende uitgaven van INGELICHT meer lezen.

Samenwerking AIVD

Concrete en aantoonbare verbetering in de operationele en niet-operationele samenwerking met de AIVD.

De MIVD en de AIVD hebben de wettelijke verplichting elkaar zoveel mogelijk medewerking te verlenen. In het rapport *De AIVD in verandering* constateert de Commissie Bestuurlijke Evaluatie Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (Commissie-Havermans) echter dat gegevensuitwisseling tussen beide diensten in de praktijk niet vanzelfsprekend is, ondanks de wettelijke verplichting tot medewerking en ondanks de verschillende raakvlakken en de bestaande samenwerking op diverse terreinen.

Voor wat betreft de samenwerking in de bedrijfsvoering stelt de commissie dat er incidenteel wordt samengewerkt ten aanzien van juridische aangelegenheden. Met betrekking tot opleiding,

training, personeelszorg en andere staffuncties wordt nog onvoldoende samengewerkt. Op grond van een nauwere samenhang tussen nationale en internationale veiligheid verwacht de commissie dat de noodzaak tot toekomstige intensieve samenwerking tussen MIVD en AIVD toeneemt, óók ten aanzien van niet-operationele zaken. Daarom onderzoekt de MIVD welke concrete stappen en maatregelen mogelijk zijn om de samenwerking concreet en aantoonbaar al in 2005 verder te verbeteren.

In het kader van uitwisseling van personeel is

Ook de inlichtingenondersteuning van uitgezonden eenheden en het verzamelen van inlichtingen in het missiegebied voor de CDS en het ministerie moet een gecoördineerde invulling gaan krijgen

de aanstaande benoeming van drs J. (Jeroen) Sikkels van de AIVD tot plaatsvervangend directeur MIVD al een stap in de goede richting.

Bestuursstaf, terrorismebestrijding

In 2005 moet de positie van de MIVD binnen Defensie en binnen de Bestuursstaf definitief worden

TEN 2005:

vastgesteld. Dit geldt ook voor de rol in andere externe processen m.b.t. terrorismebestrijding

Het is belangrijk dat de MIVD op de juiste plaatsen en de juiste momenten wordt betrokken bij de interne processen van Defensie of daartoe zelf het initiatief neemt. Het gaat hier niet alleen over de positie van de MIVD binnen de Bestuursstaf, maar ook in de Beleids-, Plannings- en Begrotingscyclus van Defensie. Dit betekent dat we moeten nadenken over de manier waarop onze directeur zijn rol als krijgsmachtbrede autoriteit op het gebied van inlichtingen en veiligheid gaat invullen en hoe we de rol van J2 (inlichtingentaak) van de CDS in het Defensie Operatie Centrum beter kunnen invullen. Dit geldt zowel voor de planning en de voorbereiding, als ook de uitvoering van missies.

Ook de inlichtingondersteuning van uitgezonden eenheden en het verzamelen van inlichtingen in het missiegebied voor de CDS en het ministerie moet gecoördineerd worden ingevuld. Hiervoor is een concept ontwikkeld, het Nationaal Inlichtingen Support Team (NIST) dat verder moet worden uitgewerkt. U leest hier in de komende uitgaven van INGELICHT beslist meer over.

Voorts moet de MIVD invulling kunnen geven aan de defensieambitie om drie operaties gelijktijdig te kunnen uitvoeren. Deze missies moeten op identieke wijze door de MIVD ondersteund worden. Het versterken van de uitzendcapaciteit van de MIVD en kwaliteitsverbetering vereisen inspanningen op personeels-, operationeel en logistiek gebied. In de reorganisatie van de MIVD is hierop al voor een deel geanticipeerd. Dit jaar worden plannen opgesteld die noodzakelijk zijn om dit geheel voor 2010 te realiseren.

Primair proces

Dit jaar moet de basis worden gelegd voor het zekerstellen van de ongestoorde voortgang van het primaire proces van de MIVD: het leveren van inlichtingen- en veiligheidsproducten ten behoeve van de Minister-president, de Minister van Defensie en de krijgs-

macht, van departementsleiding tot uitgezonden eenheden

De MIVD is een informatie-intensieve organisatie en is voor de primaire, secundaire en besturingsprocessen afhankelijk van een betrouwbare informatievoorziening. Om zowel de huidige en toekomstige taakstelling en werkwijze van de dienst goed te kunnen ondersteunen, wordt het project Herinrichting Technische Infrastructuur gestart, wat uiteindelijk resulteert in een compleet vernieuwde ICT-infrastructuur. In 2005 ligt daarom de focus op stabilisering van het huidige netwerk en op de voorbereiding van de herinrichting van de ICT-infrastructuur. De feitelijke herinrichting van de infrastructuur volgt volgend jaar.

Bovendien wordt dit jaar gestart met het verbeteren van de ICT-informatievoorziening van de analist, dat eind dit jaar operationeel moet zijn. Een uniforme, integrale werkwijze die op de toekomst gericht is vermindert de kwetsbaarheid van de informatievoorziening. Dit punt vloeit nog voort uit een speerpunt van vorig jaar.

Tot slot moet de geplande personele uitbreiding in het kader van Contra-Terrorisme worden geaccommodeerd en geïntegreerd in de organisatie.

Personeelszorg, communicatie, cultuur

In 2005 moet de personeelszorg binnen de MIVD worden geïntensiveerd, waarbij ook aandacht besteed gaat worden aan aspecten van interne communicatie, cultuur en samenwerking

Personeelszorg is een item dat voortdurend ons aller aandacht verdient. Een middel om personeel informatievoorziening te verbeteren is het systeem P&O 2000 (PeopleSoft), dat dit jaar wordt ingevoerd. Om de interne communicatie te verbeteren zoeken we naar concrete maatregelen, die in de tweede helft van dit jaar gerealiseerd kunnen worden. De resultaten van een onderzoek uit 2004 naar de cultuur binnen de MIVD kunnen worden vertaald naar concrete verbeteringen. We hebben iedereen nodig om de regelgeving goed na te leven en ons te realiseren dat wij allen een

onderlinge en wederzijdse verantwoordelijkheid hebben voor een goed werkklimaat. Wederzijds vertrouwen en correct en tijdig uitvoeren van gemaakte afspraken moet de norm zijn.

Integriteit van medewerkers en data

De MIVD wordt gekenmerkt door verwerking en verwerking van grote hoeveelheden gerubriceerde informatie. Op grond van de Wiv2002 moet de verwerking van de gegevens zorgvuldig worden verzekerd. De werkzaamheden van de dienst vereisen een strikte naleving van alle maatregelen op veiligheidsgebied en een groot veiligheidsbewustzijn van medewerkers bij de taakuitoefening.

De noodzaak om hieraan aandacht te besteden wordt verstrekt door de (inter)nationale ontwikkelingen ten aanzien van het delen van informatie en inlichtingen, die uitgaan van het principe 'altijd delen, tenzij dat niet mogelijk is'. Dit is een tegenstelling ten opzichte van het tot nu toe gehanteerde uitgangspunt 'niet-delen, tenzij expliciet opgedragen'. Dit is een nieuwe trend, waarin de MIVD mee zal moeten gaan.

Het compromitteren van (gevoelige) informatie kan leiden tot politieke incidenten maar ook tot het verlies van bronnen en tot veiligheidsincidenten. Dit jaar wordt extra aandacht besteed aan het voorkomen van dergelijke incidenten. Initiatieven ter handhaving en verbetering van de integriteit van medewerkers en data worden ontplooid. Het invoeren van een informatiebeveiligingsplan naar aanleiding van de bevindingen van een uitgevoerde Afhankelijkheids- en Kwetsbaarheidsanalyse MIVD draagt in belangrijke mate bij aan het zekerstellen van de integriteit en veiligheid. In 2005 moet de afronding van de implementatie van beveiligingsplannen worden gerealiseerd.

Het is alles bijeengenomen niet gering, wat er aan inspanning en betrokkenheid gevraagd en verwacht wordt. "Ja, een hoog ambitieniveau," aldus generaal-majoor Dedden, "maar het past bij de MIVD en de richting waarin de MIVD zich wil ontwikkelen. Ik heb er alle vertrouwen in, gezien de kwaliteit en de inzet van de medewerkers."●

Op 20 en 21 januari heeft generaal-majoor Bert Dedden een bezoek gebracht aan het Military Intelligence Agency en het Military Security Agency van Servië en Montenegro.

Het was een bijzondere gebeurtenis, het was namelijk het eerste bezoek van een hoofd van een westerse inlichtingendienst aan Servië en Montenegro sinds de beëindiging van de vijandelikheden rond Kosovo in 1999.

Ondertekening van de overeenkomst. Links generaal-majoor Bert Dedden, rechts luitenant-generaal Milan Zaric

GENERAAL DEDDEN BEZOEKT ZUSTERDIENST SERVIË EN MONTENEGRO

Het bezoek vond plaats in het verlengde van een bezoek van minister Kamp aan Servië en Montenegro, waarbij Kamp had aangegeven het proces van democratisering in Servië en Montenegro te willen ondersteunen. Dit thema werd recentelijk nogmaals aan de orde gesteld tijdens het recente tegenbezoek aan Nederland van Kamps Servisch-Montenegrijnse ambtgenoot, Prvoslav Davinic.

Generaal Dedden sprak met luitenant-generaal Milan Zaric, hoofd van de gezamenlijke Servisch-Montenegrijnse inlichtingendiensten. Zaric sprak de hoop uit te kunnen leren van de Nederlandse ervaringen om de transparantie van de inlichtingendiensten te vergroten en democratische controle op de werkzaamheden te kunnen uitoefenen.

Een ander onderwerp van gesprek was de actuele veiligheidssituatie op de Balkan, waarbij van Servisch-Montenegrijnse zijde de noodzaak van blijvende internationale betrokkenheid werd benadrukt.

Het programma werd afgesloten met de ondertekening van een overeenkomst. Vice-minister van Defensie Vukacin Maras en de Nederlandse

ambassadeur in Belgrado, mr B.C.A.F. van der Heijden waren bij de ondertekening aanwezig. Maras benadrukte het belang van de ondertekening en zei, in het licht van toekomstige onderhandelingen over het *Partnership for Peace* programma (PfP) van de NAVO, grote waarde te hechten aan deze bilaterale samenwerking.

Generaal Dedden toonde zich zeer tevreden over het bezoek en heeft luitenant-generaal Zaric uitgenodigd voor een tegenbezoek later dit jaar.●

BHV: uw veiligheid is ons een zorg!

Veiligheid is in vele vormen belangrijk binnen de MIVD. Behalve dat er alles aan gedaan wordt om de beschikbaarheid en integriteit van gegevens en systemen te waarborgen en het personeel adequaat te screenen, wordt veel aandacht besteed aan de bedrijfsveiligheid. En, zoals bij alle vormen van veiligheid speelt het personeel hierin een belangrijke rol.

Ieder jaar zijn er duizenden branden in bedrijven of op bedrijfsterreinen. Ongevallen waarbij eerste hulp moet worden verleend zijn aan de orde van de dag. Om de gevolgen van brand en ongeval te beperken, heeft ieder bedrijf vanaf 15 werknemers een bedrijfshulporganisatie, zo ook de MIVD.

Bedrijfshulpverlening (BHV) is in de eerste plaats gericht op het beschermen van werknemers. De regelgeving over BHV is immers onderdeel van de ARBO-wet. Die wet bepaalt dat de werkgever verantwoordelijk is voor de gezondheid en de veiligheid van de werknemer.

Voorpost

Bedrijfshulpverleners verlenen eerste hulp, bestrijden een beginnende brand en leiden een ontruiming. Ze treden op als voorpost van ambulance, brandweer of politie. De professionals nemen bij aankomst het bevel onmiddellijk over. De BHV verstrekt vervolgens alle relevante informatie, bijvoorbeeld over slachtoffers of de locatie van een brand.

De MIVD maakt gebruik van de afdeling Bedrijfshulpverlening van de Bestuursstaf. Deze is verantwoordelijk voor de benodigde cursussen, materialen, calamiteitenplannen en oefeningen.

Omdat MIVD-locaties en compartimenten slecht toegankelijk zijn voor 'derden' en ook de integriteit van persoonsgegevens een grote rol speelt, heeft de MIVD een

'eigen' BHV-coördinator. Dit is de Veiligheidsofficier van de afdeling Integrale Veiligheid, eerste-luitenant Peter Huge. Hij zorgt voor vulling van de BHV-functies, coördineert opleidingen en materiële aangelegenheden, en zorgt dat de calamiteitenplannen en checklisten voldoen aan de MIVD-karakteristieken. Hiermee wordt de bedrijfshulpverlening geholpen haar taken bij calamiteiten goed uit te voeren.

Bedrijfshulpverleners zijn opgeleide vrijwilligers die ook regelmatig worden bijgeschoold. Brandweer-, ademluchtbescherming- en EHBO-cursussen worden door civiele opleidingsinstanties gegeven terwijl de ontruimingscursussen worden verzorgd door de Bedrijfshulpverlening van de Bestuursstaf.

Frederikkazerne

De MIVD op de Frederikkazerne telt 46 bedrijfshulpverleners, waarvan 24 personen als EHBO'er of ademluchtbeschermers zijn opgeleid. Ook de buitenlocaties hebben veel bedrijfshulpverleners. Een groot aantal hiervan kan in alle disciplines worden ingezet.

De Bedrijfshulpverlening is het afgelopen jaar ook regelmatig in actie gekomen; een aantal keren voor kleine bedrijfsongevallen, een aantal malen voor hyperventilatieklachten of andere klachten van mensen die onwel werden, en incidenteel voor een melding van brandlucht.

Wanneer u belangstelling heeft om als Ontruimer, EHBO'er of voor brandweertaken deel uit te maken van de BHV, kunt u contact opnemen met Peter Huge van de afdeling Integrale Veiligheid. ●

Foto's: John Sneep

Op 28 januari 2005 nam kapitein Peter Kooijmans na ruim 38 jaar afscheid van het uniform van de Koninklijke Landmacht.

Peter begon zijn militaire carrière in 1966 bij de Koninklijke Marechaussee. In 1972 maakte hij de overstap naar de Verbindingsdienst. Vanaf dat moment heeft zijn carrière ononderbroken in het teken gestaan van inlichtingen, met het accent op verbindingsinlichtingen. Veel veranderingen heeft hij meegemaakt, zoals de oprichting van de Afdeling Verbindingsinlichtingen, de afdeling waar hij op het moment van zijn afscheid ook geplaatst was.

Ook de veranderingen in de wereld zijn aan

Peter niet voorbij gegaan. De Val van de Muur, de veranderende rol en inzet van de krijgsmacht brachten hem in SHAPE, Napels en zes maanden in Ethiopië en Eritrea. Al in 2003 kon Peter Kooijmans met functioneel leeftijdsontslag, maar hij kreeg een verlenging van twee jaar, waarin hij zich vooral heeft bezig gehouden met de ondersteuning van missies in Afghanistan en Irak.

Tijdens de afscheidsreceptie die heel passend plaatsvond op de locatie waar Peter's carrière in de inlichtingenwereld begon, werd de inzet, de kwaliteit en de overgave waarmee hij zijn werkzaamheden heeft verricht nog eens benadrukt in de speeches van de directeur MIVD, generaal Dedden en de commandant van het Verbindingscentrum overste Van Mourik. "Niet alleen heeft de loopbaan van Peter heeft hem zelf geen windereen gelegd" aldus generaal Dedden, het heeft de MIVD ook veel goed gedaan".●

Vergeten...

In het vorige nummer van INGELICHT (januari 2005) is bij het artikel 'De reorganisatie: Afdeling Analyse en Rapportage' (p. 6-8) door een redactiefout de naam van de auteur weggefallen; het stuk is geschreven door drs H.M. (Huib) van de Meeberg, hoofd van de betreffende afdeling.●

In januari heeft de directeur P&O van de Bestuursstaf advies over de voorgestelde functies en functiewaarderingen uitgebracht aan de directeur van de MIVD. Op basis daarvan zijn het Voorlopig Reorganisatieplan en de bijbehorende functievergelijkingstabel afgerond. Op het moment van verschijnen van dit nummer van INGELICHT worden de medewerkers van de MIVD daarover in bijeenkomsten geïnformeerd. In deze week worden ook het reorganisatieplan en de functievergelijkingstabel op het intranet gepubliceerd.

Welke stappen verder nog genomen gaan worden leest u verder in dit artikel. Want met de echte veranderingen moet nog worden begonnen!

Door: Wim A. Visser, Projectleider Reorganisatie MIVD 2004/2005

Met het advies van de Bestuursstaf en met de afronding van het Voorlopig Reorganisatieplan is een einde gekomen aan een lange periode van voorbereiding. Het reorganisatieproces is begin 2003 in gang gezet met de inventarisatie van weeffouten. Kort daarop kwam de beslissing om de J2 (inlichtingentaak Chef Defensiestaf)-taak bij de MIVD onder te brengen. Daarmee kreeg de reorganisatie een andere dimensie want deze extra taak moest formatienuutraal in de MIVD worden ingepast. Elders in de organisatie moest dit worden gecompenseerd. Daartoe werden in het laatste kwartaal van 2003 in een aantal deelprojecten onderzoeken uitgevoerd. Begin 2004 zijn de resultaten aan de directie gepresenteerd en werden besluiten genomen over de toekomstige MIVD organisatie.

Zo was een bescheiden verandering uitgroeid tot een complete reorganisatie die vrijwel alle geleidingen van de MIVD betreft. Het grote werk moest toen echter nog beginnen: Het beschrijven van de organisatie-eenheden (orgaanbeschrijvingen), de functies (functiebeschrijvingen) en het waarderen van functies door de centrale organisatie (nu Bestuursstaf). Dat is een grote klus geweest waaraan velen in de organisatie een bijdrage hebben geleverd

Reorganisatie:

Op naar de toekomst!

De Afdeling Contra-Inlichtingen en Veiligheid richt zich op een versterkte aanpak van contra-terrorisme

en waarbij een viertal externe adviseurs van KPMG betrokken is geweest. In de laatste fase zijn vooral de functie-adviseur van de Bestuursstaf en de afdeling P&O actief geweest.

De regie van het totale proces was in handen van het Projectteam Reorganisatie dat vanaf de besluitvorming begin 2004 tot heden bijna elke maandag-

morgen bijeen kwam. Nu is het de beurt van de Medezeggenschapscommissie die de directie gaat adviseren over de voorstellen. Daarna legt de directeur van de MIVD het Voorlopig Reorganisatieplan met het advies van de MC voor aan de secretaris-generaal. Stemt de SG met de voorstellen in, dan wordt de nieuwe organisatie formeel van kracht. Aansluitend worden de medewerkers in de nieuwe organisatiestructuur geplaatst, worden de werkorganisaties die vooruit-

Reorganisatie:

lopend op de besluitvorming door de directie zijn ingesteld definitief en gaat de implementatie van start.

Met andere woorden: met de veranderingen waar het eigenlijk om gaat moet nog worden begonnen.

De meest in het oog lopende veranderingen

De analysecapaciteit bij zowel de verwerkende afdelingen Analyse en Rapportage en Contra-Inlichtingen en Veiligheid als bij de Afdeling Verbindingsinlichtingen is uitgebreid. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de toegenomen behoefte aan inlichtingen in het kader van crisisbeheersingsoperaties en internationale verschijnselen zoals terrorisme en proliferatie van massavernietigingswapens.

De aansturing van de verwervende processen bij de AVI is gewijzigd. Daarmee is uitbreiding van het aantal functies op de locatie in Den Haag gerealiseerd en een gelijktijdige reductie van functies in Eibergen.

De capaciteit voor *deployable* en mobiele interceptie ten behoeve van vredesoperaties is uitgebreid ten koste van capaciteit voor HF interceptie vanuit Nederland.

De Afdeling Contra-Inlichtingen en Veiligheid richt zich op een versterkte aanpak van contra-terrorisme en een effectiever aansturing van de inlichtingenprocessen.

Als gevolg van de implementatie van de J2-taak binnen de MIVD is de Stafafdeling Productie versterkt en zijn er organisatorische voorzieningen getroffen bij de Hoofdafdeling Bedrijfsvoering.

De Hoofdafdeling Bedrijfsvoering richt zich op het professionaliseren van taken en het scheppen van randvoorwaarden en kaders voor het functioneren van de MIVD.

Operationeel in 2006

We verwachten dat de implementatie dit hele jaar in beslag gaat nemen. De nieuwe organisatie is dus per 1 januari 2006 operationeel. Bij de afdeling Verbindingsinlichtingen zal de personele afbouw langer duren en ultimo 2010 voltooid zijn.

De afgelopen jaren is veel inspanning gestoken in de interactie met de behoeftezoekers (omslag van aanbodsturing naar vraagsturing) en de verbetering van de productieprocessen. In organisatorisch opzicht zal de nadruk de komende jaren verschuiven naar kwalitatieve verbetering van competenties van het personeel, verdere verbetering van interne samenwerking, intensivering en professionalisering van samenwerkingsverbanden met externe partijen en professionalisering van de bedrijfsvoering.

Er staat binnenkort een organisatie waar we trots op kunnen zijn en die goed is uitgerust om de taken uit te kunnen voeren. Dat neemt niet weg dat er dit jaar nog veel werk te doen is om de beoogde resultaten van de reorganisatie daadwerkelijk te realiseren. Maar dit gaat zeker lukken, zeker als we ons gezamenlijk inzetten onder het motto: Als MIVD-team naar de toekomst!●

Afdeling Plannen en Financieel Beheer

De afdeling APFB (Afdeling Plannen en Financieel Beheer) zal na de reorganisatie de Afdeling Plannen en Control (APC) luiden. Deze afdeling is bij uitstek de plaats waar de plannen van de MIVD vertaald worden naar financiën, begrotingen worden opgesteld en verwervingsdossiers worden opgesteld. Hoofd van deze afdeling is Kltz van Administratie Manfred Treffers (42). Hij vertelt over de gevolgen van de reorganisatie voor zijn club.

“APFB is een relatief kleine club (8 VTE'n). Met de reorganisatie zal APC met twee VTE'n worden uitgebreid en zal de structuur worden aangepast. “In de ‘nieuwe’ setting zullen we een stuk slagvaardiger kunnen werken en zullen we met name het inzicht in het onderhanden werk – ATV- stromen en factuurstromen – moeten verbeteren. De nieuwe structuur is gebruikelijk binnen defensie en komt vrijwel overeen met de structuur die men kent van Febco. (Financieel-Economisch Beheer Centrale Organisatie – red). APC gaat bestaan uit drie bureaus. Er komt een Bureau Plannen en Begroting, een Bureau Budgetbeheer, en er komt een Bureau Beleid en Control.”

“De taak van het Bureau Plannen en Begroting (2 VTE'n) is, de activiteiten van de hoofdafdelingen Productie en Bedrijfsvoering te vertalen in

► begrotingen. Het bureau doet tussentijdse aanpassingsvoorstellen, evalueert, en rapporteert. Een belangrijke taak is het track houden op het verloop van de realisatie van plannen en de financiële gevolgen hiervan. Het tijdig signaleren van afwijkingen en het doen van aanpassingsvoorstellen is daarbij cruciaal.”

Wat het Bureau Budgetbeheer (4 VTE'n) doet,

spreekt eigenlijk voor zich: het beheert budgetten. Treffers: “En daar hoort natuurlijk ook bij dat dit bureau de doorlooptijd van facturen die door het Betaalkantoor betaald worden bewaakt. Inherent daaraan is ook het tijdig en correct administreren van de reserveringen – en verplichtingen. Als je dit goed doet en kunt volgen, heb je nu eenmaal meer zicht op het verloop van de realisatie.

Momenteel is de doorlooptijd van facturen via het betaalkantoor te lang. Dit heeft te maken met opstartproblemen. Ik vertrouw erop dat dit beter gaat lopen.”

Het derde bureau is Beleid en Control (3 VTE'n).

“Dit bureau heeft overwegend een adviserende en assisterende taak naar projectleiders toe bij het opstellen van o.a. behoeftstellingen en plannen van aanpak,” aldus Treffers. “Behoeftstellingen dienen nl. in het kader van het Voorafgaand Toezicht door FEBCO aan een aantal minimale vereisten te voldoen. Daarnaast zal een goede behoeftestelling versnellend werken tijdens het verwerkingstraject. Een goede controle op projecten is zeer belangrijk: het betaalt zich nl. altijd terug in de doorlooptijd van het project.”

Verbetering

“De nieuwe situatie is een verbetering ten opzichte van de oude omdat iedereen nu op heldere wijze is ingepast en de afdeling een personele uitbreiding krijgt. Voorheen waren de taken en activiteiten versnipperd over de mensen belegd. Wat wij doen is voorwaardenscheppend voor allerlei processen binnen de MIVD en kan rechtstreeks gevolg hebben voor de MIVD producten. Wij hebben daarbij een serviceverlenende rol,” aldus de kapitein-luitenant-ter-zee.

ATV-traject

Of het aanstaande Hoofd APC nog bijzondere plannen heeft? “Neuh... nou ja, we zitten al zo'n anderhalf jaar met een herzien van het ATV-traject. De huidige procedure rond een *Aanvraag tot verwerving* werkt bureaucratisevend. Het moet véél eenvoudiger. Je moet nu werkelijk voor elk wisselwasje een formulier invullen! Dit moet anders. Het aantal ATV's moet omlaag. Binnenkort zal er een afroepcontract voor klein ICT-materiaal worden afgesloten waardoor AIM zelf ICT-materiaal bij een bepaalde leverancier kan bestellen. Andere wijzigingen zijn in de maak.”●

Iedereen heeft wel eens te maken met een ict-storing. Je DONAR-machine doet het niet, een bepaald programma draait niet naar wens, et cetera. Kortom: ICT-probleem. En dan? Dan bel je de Helpdesk, je meldt het probleem, je krijgt een ticketnummer toegewezen en je wacht op de oplossing. Bij veel gebruikers ontstaat er vervolgens ongeduld of zelfs onbegrip als hun probleem niet stante pede wordt opgelost. Maar is dat wel terecht? Nee. Een blik op het Bureau systeembeheer (BSB), waarvan de Helpdesk het 'gezicht' is dat ICT-gebruikers zien.

Wat is de Helpdesk eigenlijk? De Helpdesk is het *point of contact* tussen het Bureau Systeembeheer en de ICT-gebruikers. De Helpdesk registreert ICT-incidenten, handelt kleine problemen, zogeheten eerstelijns-incidenten, af, unblocks geblokkeerde accounts, meldt grotere storingen bij DTO, en verifieert of aangemelde problemen ook na verloop van tijd daadwerkelijk zijn afgehandeld. Maar wat de Helpdesk eigenlijk doet, en wat je als gebruiker niet direct ziet, is het *kanaliseren* van meldingen.

Afhankelijk van de aard van een probleem waarmee BSB via de Helpdesk wordt geconfronteerd, wordt zo'n probleem ondergebracht in een bepaald werkveld.

Sommige problemen hebben bijvoorbeeld betrekking op de infrastructuur, andere hebben betrekking op functionaliteiten in het systeem, andere kunnen gevolgen hebben voor de ICT-strategie, etc. BSB werkt met verschillende taakprocessen, en de Helpdesk kanaliseert de problemen naar de juiste procesvelden. Het werkmodel waarop die velden zijn ingericht, staat in de ICT-wereld bekend als ITIL: de *Information Technology Infrastructure Library*. Een probleem wordt dus toegewezen aan één van de werkprocessen. Er zijn vier werkprocessen:

‘U KRIJGT EEN TICKETNUMMER’

Vlnr: Maaïke Mastop (Helpdesk), Henid Clemencia-Castillo (database administrator), Max Broekhuijsen (aansturing Helpdesk en incidentenproces) en Dries Sijmons (Helpdesk)

- Het incidentenproces, aangestuurd door Max Broekhuijsen, richt zich op verstoringen in de infrastructuur;
- Het wijzigingenproces, aangestuurd door Martin Heesbeen, richt zich op nieuwe en/of gewijzigde functionaliteiten;
- Het configuratiebeheerproces, aangestuurd door Bas van der Giessen, richt zich op onderhouden en uitbreiden van een databank van *alle* ICT binnen de MIVD, opdat er te allen tijde inzicht is in wat er is, waar het is en hoe het werkt;
- Het probleembeheersproces, aangestuurd door Martijn van Hoesel, richt zich op het vinden van standaard-oplossingen voor frequent voorkomende problemen.

Impact wegen

In alle procesvelden vindt er een continue weging plaats tussen de impact van een melding en het belang van de individuele gebruiker. Daarbij moet ook tussen de diverse velden gewogen worden wat te doen en wanneer het te doen.

Een ‘bovenliggend’ proces, aangestuurd door Erik Hagen, is de tactische bewaking van voortgang, productie, afspraken met gebruikers en dergelijke. Hierbij wordt bezien wat in relatie tot bredere ICT-belangen binnen de dienst acceptabele onderbrekingstijden zijn, welke ontwikkelingen er zijn en wat gewenste richtingen zijn voor ICT-beleid. ♦

Er werken bij BSB ruim 20 mensen. Als je ze vraagt naar wat ze van hun werk en hun werkomgeving vinden, hoor je zonder uitzondering dezelfde reactie: leuke omgeving, goeie sfeer, veel collegialiteit, uitdagend werk, dynamische omgeving. Kortom: het arbeidsplezier is er hoog.

Ingrijpende zaken

In de loop van dit jaar zullen zich voor BSB vier ingrijpende zaken voordoen. Allereerst is er het project Technische Herinrichting Infrastructuur. DONAR gaat als het ware *back to the drawing board* en wordt *from scratch* opnieuw bekeken en heropgezet. Voorts is er een zogenoemde *backbone upgrade*: de basis van het ICT-systeem binnen de MIVD, met een zwaar accent op DONAR, wordt versterkt -het systeem gaat van 100 megabit naar 1000 megabit. Anders gezegd: in vergelijking met de nieuwe situatie van een zesbaans snelweg is de huidige situatie slechts een tweebaans weg.

Daarnaast is er ook dit jaar aan *upgrade* aan de orde van de zogenoemde basis-werkomgeving binnen DONAR aan de orde. Windows NT verdwijnt en wordt MIVD-breed vervangen door Windows 2000. Van de eerste twee zaken zal de gebruiker weinig of niets merken, van de laatste uiteraard wel. Tot slot wordt er nog een 'brug' gebouwd. Een brug? Ja, een systeem waarmee BSB in één oogopslag de gehele stand van zaken kan monitoren van DONAR, BICES en het internet in de dienst. Nu geschiedt die monitoring nog op aparte plekken, en straks is die monitoring gecentraliseerd. Dat verhoogt de efficiency, en vooral kan op die wijze een betere weging worden gemaakt van de impact die problemen binnen de systemen hebben. Een zuiverder impact-beoordeling leidt tot een adequatere inzet van mensen en middelen.

Al met al is er heel veel werk, verspreid over uiteenlopende processen, wat de individuele ICT-gebruiker niet ziet. De klant is koning, maar het geheel aan werkprocessen, inzetbare mensen en beschikbare middelen moet continu gewogen worden. Daarom kan het voorkomen dat een individuele klacht met ticketnummer wel eens wat meer tijd vergt dan de klager eigenlijk wil. Maar hard gewerkt wordt er zeker bij BSB!●

Historie verbi de AVI

In een aantal vorige nummers van INGELICHT werd aandacht besteed aan de globale geschiedenis van het Nederlandse verbindinginlichtingenwezen tot in het jongere verleden. Ter afsluiting werpen we nu nog een korte blik op AVI van vandaag.

We eindigden de vorige keer bij de bouw en het operationeel stellen van het satellietgrondstation in Zoutkamp in respectievelijk 1982 en 1984. Het Zoutkampse station kreeg in de regionale omgeving al snel de klank van een 'marinecommunicatiestation', terwijl de twee schotels daar toch daadwerkelijk aan interceptie ten behoeve van de MID en de latere MIVD deden (en doen). Overigens was in de jaren '60 het luisterstation te Eemnes opgericht, en in de jaren '80 werd het station te Eibergen geactiveerd. Tot rond de Val van de Muur was er sprake van een zeer actieve -en succesvolle- Nederlandse verbindinginlichtingenactiviteit ten aanzien van overwegend het Oostblok.

De ineenstorting van het Sovjet-imperium bracht nieuwe taken met zich mee. Nog een aantal jaren werd krachtig gewerkt aan het in kaart brengen van de ontwikkelingen in tal van voormalige Sovjet-satellietlanden, terwijl inmiddels ook andere delen van de wereld meer prominentie kregen. Daarbij speelde tevens een rol dat internationale georganiseerde criminaliteit steeds meer raakvlakken begon te krijgen met strategische ontwikkelingen die voor de *intelligence community* van belang waren.

New world Order

In de jaren '90 en tot in het begin van de 21e eeuw heerste er in het publieke debat -en ook wel op beleidsniveau- een discussie over het nut en de richting van het Nederlandse inlichtingenwezen. Want er waren wel tal van nieuwe en nuttige taken, maar er heerste tevens een gevoel in de publieke opinie en in een deel van de politieke

wereld dat na de Val van de Muur en met het aantrekken van de New World Order van Bush senior inlichtingendiensten eigenlijk niet meer zoveel nut hadden. Inlichtingendiensten waren heel misschien wel een uiting van een 'oude wereld.' Ze richtten zich intussen onverdroten op interceptie van proliferatie-gerelateerde informatie, en continueerden het onderzoek naar georganiseerde criminaliteit die raakvlakken had met dreigingen tegen de nationale veiligheid. De MID bouwde gestaag voort aan samenwerkingsovereenkomsten met tal van internationale partners.

Verbindingsinlichtingen: van vandaag

Inmiddels begon de interceptie zich te richten op een opkomende, maar vaak nog niet in zijn volle omvang onderkende dreiging: asymmetrisch transnationaal terrorisme. Asymmetrisch vanwege de fluïde, celmatige en wisselende samenstelling, transnationaal omdat het niet-staatsgebonden is. De aanslagen van 11 september 2001 maakten in één gigantische klap duidelijk hoe groot de dreiging eigenlijk was. Voor het militaire inlichtingenwezen in Nederland tekenden zich hierdoor ook ingrijpende veranderingen af.

De regering presenteerde kort na 9/11 het zogeheten *Actieplan Terrorismebestrijding*, waarvan één van de actiepunten voorziet in de uitbreiding van de Nederlandse interceptiecapaciteit. Daartoe werd als projectorganisatie de Nationale Sigint Organisatie (NSO) als samenwerkingsverband van MIVD en AIVD bij de MIVD ondergebracht.

Reorganisatie

En intussen begon de MIVD aan een ingrijpende reorganisatie. De gevolgen van de reorganisatie moeten zich nog volledig uitkristalliseren, maar het ziet er naar uit dat de NSO qua bezetting een kleinschalige organisatie zal worden, te vullen uit overwegend de MIVD. De Afdeling Verbindingsinlichtingen blijft gewoon bestaan, zij het met wat structuurwijzigingen. In 2004 is de vestiging te Amsterdam gesloten en verhuisde het Amsterdamse personeel naar Den Haag. Daarnaast is op termijn de sluiting voorzien van het station te Eemnes. De reorganisatie en de oprichting van de NSO leiden al met al tot een Nederlands verbindingsinlichtingenwezen dat beter is toegerust, en dat efficiënter en slagvaardiger dan ooit de toekomst tegemoet kan treden.●

Al drie jaar geïnfiltreerd

Hans Groot is een bekend gezicht binnen de MIVD. Vrijwel iedereen kent hem als *front office*-medewerker van het Bureau Algemene Ondersteuning (BAO), gevestigd op de begane grond nabij de liften. Maar wie is Hans?

“Wat wil je weten? Ik ben 45, bijna 46, en ik werk in het zogeheten *Front Office* van BAO. Ons *Front Office* is de plek waar de gebruikers van onze diensten met ons te maken hebben. Dáár is onze balie, dáár vindt het contact met de ‘klant’ plaats. We hebben trouwens ook een *back office*, hier verderop op de begane grond, waar een flink deel van de inhoud van onze werkprocessen gerealiseerd wordt.”

Hans is sinds oktober 2004 in dienst bij de MIVD. “Nou, ehh, ja... ik ben hier al drie jaar geïnfiltreerd, haha -gedetacheerd vanuit de Centrale Organisatie. Maar formeel ben ik nog maar net een maand of wat in dienst. Ik kwam hier gedetacheerd werken om een meldpunt in de sfeer van de ondersteunende diensten op te zetten, zeg maar de integratie van de dingen die nu BAO vormen. Dat is al weer *ancient history*, maar ik wilde toch wel graag blijven bij de MIVD, ik vind het hier leuk. En ik kon blijven.”

“Toen ik nog echt binnen de CO werkte, was ik daar Hoofd Magazijn. En daarvoor? Ik ben nog 'n tijdje militair geweest. En vervolgens? Dat raad je nooit. Ik heb zeventien jaar lang gewerkt als vrachtwagenchauffeur. Geloof me, vrachtwagenchauffeur is hartstikke leuk werk. Ik reed op de Benelux. Een tijdlang met containers, een tijdlang in als chauffeur/vertegenwoordiger in Oosterse levensmiddelen, en zo nog het één

en ander. Rijden met Oosterse levensmiddelen was wel bijzonder, bij bijna elk afleveradres kreeg je wat lekkers te eten. Alleen, de dagen van een vrachtwagenchauffeur zijn lang, de uren onregelmatig.

“Dus ging ik zoeken naar een baan met meer regelmaat, en vandaar de CO. Ik heb overigens allerlei opleidingen gedaan in de sfeer van magazijnbeheer, logistiek en materieelbeheer, dus ik weet wat we doen. Je hebt hier met veel mensen, diverse mensen, veel afdelingen en bureaus, te maken. En als je erin slaagt, er goed aan bij te dragen dat de ondersteunende processen goed aansluiten op de rest van de MIVD, met dat hele scala aan mensen en taken, is het bereikbaar.”

“BAO is een leuk gezelschap, echt een club. Het is er gezellig, we komen voor elkaar op, we steunen elkaar, we nemen taken van elkaar over. Prima om er te werken! En met die leuke club doen we veel, heel veel. De doorsnee ‘klant’ ziet dat niet, maar van auto's tot vrachtbrieven, van onderhoud tot materieelbeheer, van logistiek tot noem-maar-op: wij zorgen er voor.”

“Ik klink enthousiast, hè? In mijn vrije tijd ben ik een enthousiast visser, en ik heb een passie voor vliegtuigen en voor luchtfotografie. Geef mij een bundel luchtfoto's, en ik zit te smullen – ik ontdek er ook steeds weer nieuwe dingen in. Ik zou bijna zeggen: je kunt me voor een mooie luchtfoto 's nachts nog wel wakker maken.”

Ik vind de MIVD een heel aparte organisatie. Er wordt geloof ik van buitenaf vaak wat vreemd tegenaan gekeken, maar ik ervaar deze organisatie van binnenuit wel als heel plezierig. Hoe plezierig? Nou, ik hoop tot mijn pensioen bij deze organisatie te blijven.” ●

Het Bureau Algemene Ondersteuning (BAO) is vooral bekend van de zogenoemde Servicebalie, beneden in gebouw 32, nabij de liften. Sterker nog: iedereen denkt dat dát BAO is. En als je dan bijvoorbeeld 'es een auto nodig hebt en die is niet beschikbaar, terwijl de BAO-mensen daar rustig aan hun bureau's zitten, dan komen sommige MIVD-ers wel eens tot de aanname dat er iets niet in orde is. Is dat terecht? Nee. BAO is een groot geheel aan werkprocessen, waarvan de balied medewerkers als *front office* fungeren. Er is ook een *back office*, en het geheel dat BAO is, vormt een breed scala aan taken en verantwoordelijkheden.

‘De olie in de machine’

De huisvesting binnen de dienst, de kantoorinventaris, de vervoersondersteuning, het materieelbeheer, de logistiek, het onderhoud, noem maar op: BAO. Het bureau verwerkt allerlei aanvragen van cliënten, maar onderhoudt ook de contacten met leveranciers, en doet uiteraard ook alle administratieve werkzaamheden die gemoeid zijn met alle non-ICT-ondersteuning. En BAO begeleidt reparateurs voor de talloze machines in het gebouw, en BAO zorgt voor goed functionerende *beamers* in de vergaderzalen, en ... en zo voort.

Het grootste deel van wat BAO doet is voor de doorsnee MIVD-medewerker onzichtbaar: materieelbeheer. Alles dat er van buitenaf aangeleverd wordt, zowel binnen Defensie alsook van commerciële leveranciers, komt binnen via BAO. Het overgrote deel daarvan moet ook via BAO verwerkt worden. Alles dat er in de werkomgeving van de individuele medewerker staat, is door of via BAO geregeld, met uitzondering van de ICT.

BAO is sinds ongeveer een jaar doende, mede inhakend op het zogenoemde *Verbeterplan Bedrijfsvoering*, een verbeteringslag te maken in zowel de service naar de klant toe alsook in het vergroten van het inzicht in de eigen werkprocessen. Dat laatste moet -zo mogelijk nog dit jaar- uitmonden in de aanschaf van een *facility management system* -een programma dat een koppeling van gegevens inzake materieelstromen en beheershandelingen mogelijk maakt, waardoor management-informatie ontstaat. Management-informatie die een helderder beeld biedt van wat wanneer waar en hoe gebeurt. Momenteel worden wel de tientallen producten en de daarbij behorende werkprocedures geregeld geëvalueerd.

BAO slaagt er in de dynamiek van wensen van de zeer uiteenlopende klanten en de werkprocessen van BAO zo goed mogelijk op elkaar aan te laten sluiten. Het nieuwe systeem integreert de evaluatie van uiteenlopende pro-

cessen. Concreet betekent dat dat interne verhuizingen, audits, vervoersbeheer, kantoormeubilair, mobiele telefoons en alles dat er verder zoal is, nog sneller en efficiënter dan nu reeds het geval is, georganiseerd worden.

Niet alleen ziet de doorsnee MIVD-medewerker weinig van het enorme taakveld van BAO, maar voorts is BAO verantwoordelijk voor het opstellen van eigen investeringsplannen, het beoordelen van haalbaarheid en doelmatigheid van plannen en werkprocessen, en wordt het bureau ook concreet afgerekend op de eigen ‘productie’. Is het hard werken bij BAO? Hoofd BAO Fred Wissink is er duidelijk over: “Er wordt hier heel hard gewerkt. Kijk, klachten zijn er ook wel ‘es, en die vallen het meeste op. Maar de verschillende gelegenheden dat er hier tevreden klanten een doos gebak voor de jongens komen brengen omdat die zich uit de naad hebben gewerkt om iets voor elkaar te boksen, daar ziet men natuurlijk niks van.”

Dat de sfeer goed is, straalt BAO sowieso wel uit. *Front office*-medewerker Jerry Buschmann: “Het is hier gezellig, we doen het samen, het bevalt prima!” BAO is een onderdeel van de Afdeling Interne Ondersteuning die in de nabije toekomst resulteert uit de MIVD-reorganisatie. AIO-opperhoofd Henk Voorderhaak is alvast blij: “BAO functioneert nu vooruitlopend op de reorganisatie, en het functioneert vele malen beter dan anderhalf jaar geleden, maar we zijn er nog niet. BAO is de olie in de machine, en het is bovendien een goeie club van loyale mensen met een hoop inzet, en dat mag best wat vaker gezegd worden. Weet bijvoorbeeld de doorsnee MIVD-er wel dat al die prachtige dienstauto’s alleen schoon en netjes en goed worden opgeleverd, elke dag opnieuw, omdat onze BAO-medewerker Thom Vastrik vaak ’s ochtends om zeven uur er al in de garage en de wasstraat hier op de kazerne mee bezig is? Nou dan!” ●

Medewerker Thom Vastrik is voor dag en dauw al bezig met auto-onderhoud

Affuit Prins Bernhard naar Paleis Het Loo

De affuit die gebruikt werd tijdens de uitvaart van prins Bernhard vormt het middelpunt van de tentoonstelling “Het Vaderlandt Ghetrouwe: Oranje in de jaren 1940 - 1945”, die van 16 april tot en met 3 juli 2005 op Paleis Het Loo te zien is. Ter gelegenheid van de 60ste herdenking van de bevrijding van Nederland besteedt het museum aandacht aan de rol van verschillende leden van ons koningshuis tijdens de Tweede Wereldoorlog.

De affuit is op 11 december j.l. gebruikt als voertuig om de kist met het stoffelijk overschot van prins Bernhard als voormalig bevelhebber en inspecteur-generaal van de Nederlandse strijdkrachten en als lid van het Koninklijk Huis naar zijn laatste rustplaats, de Nieuwe Kerk in Delft, te brengen. De aanspanning was een unieke samensmelting van militaire tradities en tradities zoals die zich in de loop der eeuwen bij het Huis van Oranje Nassau hebben ontwikkeld. Het kanon op de affuit draagt het motto “Het Vaderlandt ghetrouwe blijf ick tot in den doot” en “Je maintiendrai” en werd in mei 1940 ingezet bij gevechten op de Grebbeberg.

Met de uitvaart van prins Bernhard werd voor het eerst bij de Oranjes gebruik gemaakt van een affuit. De complete aanspanning, dat wil zeggen het kanon bespannen met zes (imitatie)paarden met ceremoniële tuigen en

uitmontering, de postillions en wandelpostillions en de escorterende officieren van het korps rijdende artillerie in groot tenue, is opgesteld in de tentoonstelling.

De foto's zijn gemaakt door Albert Piette

Voor meer informatie over de tentoonstelling kijk op www.paleishetloo.nl

